

BUCUREȘTI,
21-25 noiembrie 2007TÂRGUL INTERNAȚIONAL „GAUDEAMUS.
CARTE DE ÎNVĂȚĂTURĂ“ - EDIȚIA A XIV-A

„Noblețea cărții e mai presus de preț“

Urmare din pag. 1

Dar nu trebuie trecut cu vederea și reversul medaliei: încă se mai aranjau cărțile pe rafturi, când, în fața standurilor, oameni de toate vârstele se interesau de noutăți, cumpărau cărți. Paradox? Da, dacă privim lucrurile din prima perspectivă. Nu, dacă ținem seama de cuvintele rostite de Liviu Ion, directorul Grupului „Dacia Renault“, principalul partener al S.R.R., care „a pus la bătaie“ o Dacie-Logan, pentru câștigătorul marelui premiu al tombolei. „Ce au în comun cartea și mașina? Amândouă îți dau siguranță, îți permit să vizezi, sunt simboluri afișate al reușitei. Amândouă sunt nobile, amândouă se pot cumpăra. Numai că noblețea cărții e mai presus de preț“. Răspunsul-balanță poate fi considerat cel oferit, cu același prilej, de directorul executiv al Târgului Internațional, Vlad Epstein, omul care s-a dedicat „Gaudeamus“-ului de la prima la recenta ediție, aducându-l, din 2001, în calendarul internațional al târgurilor de carte. „Dintre toate segmentele culturale, industria cărții deține cea mai valoroasă piață. Din păcate, la noi, «vizibilitatea» se confundă adesea cu «vizualul» sau chiar cu «televizualul». Există un raport direct proporțional între atractivitatea unui târg de carte și o sponsorizare de calibrul. Pe termen

mediu și lung, strategia noastră vizează impunerea Târgului drept reper veritabil al pieței editorial-educative din Europa Centrală și de Est“.

Inedit și continuitate

Mai întâi, câteva cifre despre anvergura acestui festival al spiritului: 213 de edituri, 72 de instituții de învățământ, 16 agenții de difuzare de carte, 17 firme multimedia și de profil, 13 asociații profesionale, 4 ONG-uri, 9 centre culturale, 13 biblioteci. Prin ce s-a deosebit această ediție de cele anterioare? Din datele oferite de revista și catalogul-program ale Târgului am aflat despre: ● creșterea, comparativ cu ediția anterioară, a suprafeței, numărului de expozați, evenimentelor ● existența unor premii: Expoziția aniversară Gabriel Garcia Márquez (50 de ani de relații româno-columbiene); Salonul Tinerilor Artiști (ediția I); participarea Biroului pentru Publicații Oficiale al Uniunii Europene ● acțiuni de atragere spre lectură a copiilor: „Atelierul de colorat“, „Colțul poveștilor“, „Junior Press“ ș.a. Totodată, au fost continuate formule de succes ale edițiilor anterioare: Coșul Târgului, Premiile „Gaudeamus“, „Mircea Sântimbreanu“, „Mircea Nedelciu“, „Cea mai râvnită carte a Târgului“ ș.a., transmisii on-line; mese rotunde și workshop-uri pe teme de actualitate ș.a.

Lansări-eveniment la „Hasefer“

Succesul Editurii Hasefer la Târg s-a datorat ofertei de carte bună și specificității. Prin tematică, participare, recomandări, „Mihail Sebastian, proiecții pe ecranul culturii europene“, de Iulian Băicuș, și „Mot,

peșitorul“, de Iacov Tihman (Republica Moldova), au fost lansări-eveniment. Sentimentul a fost întărit de prezența la București a autorului și a traducătorului lui „Mot...“, din rusă în română, Theodor Magder, distins intelectual basarabean. Amintind cărțile dedicate Centenarului Sebastian, scoase de Hasefer, Ștefan Iureș a observat interesul lui Iulian Băicuș pentru Holban, Proust, al lui

Sebastian pentru literatura franceză, în special. Referindu-se la fraza de încheiere din „Cum am devenit huligan“ - „nădăjduiesc că va veni un timp în care un tânăr, văzând lucrurile curat, va restabili adevărul“ -, a considerat monografia împlinirea vechii speranțe. „Condei asociativ și disociativ“, Iulian Băicuș are „un stil aluvionar“, l-a caracterizat prof. univ. dr. Paul Cornea, preluând formula chiar din textul autorului despre fraza lui Proust. Autorul a vorbit despre nucleul cărții (teza de doctorat: „Influența lui André Gide și Marcel Proust asupra autorilor români din anii interbelici“), și a accentuat asupra calității lui Sebastian de „ambasador al culturii occidentale“. Complexitatea personalității lui Iacov Tihman (pictor, scriitor, scenarist, indus-trias, lider comunitar) a fost dominantă prezentării făcute de Ștefan Iureș, remarcând ușurința autorului de a mânui o multitudine de personaje și a recrea universul ștel-ului est-european. Tragismul e dublat de o tentă optimistă: „eroii sunt oameni căzuți la pământ, dar nu căzuți moral, dragostea de viață prevalează asupra morții“, a opinat Ioan Constantin Popa. Nevoia de a se cunoaște mai mult despre Holocaustul din România, Ucraina, Basarabia a stat la baza romanului, a spus autorul, mulțumind pentru publicare F.C.E.R., colectivului de la Hasefer, realizatorului coperti, pictorul Toma Hirth. Locul editurii în peisajul producției de carte, diversitatea domeniilor - literatură, istorie, artă, filosofie ș.a. - au făcut obiectul expozeului realizat de dr. ing. José Blum, șef al Sectorului F.C.E.R. știință și cultură.

(În numărul viitor - relatări despre ultimele zile ale Târgului)

IULIA DELEANU

Impresii de la... „Gaudeamus“

Peste 300 de expozați, ofertanți (Humanitas, Polirom, RAO, Paideea, Paralela 45, Vremea, Ideea Europeană, Hasefer, „Teșu“, Istoria Exilului Românesc etc.), pe patru nivele, cu locuri de lectură, întâlniri, cafenele literare: „Gaudeamus“ din acest an a întrecut toate așteptările. O mulțime de iluștri autori, editori, de la acad. Solomon Marcus, prof. Nicolae Balotă, Nicolae Breban, Vl. Tismăneanu, prof. Gh. Buzatu, Ion Dodu Bălan, acad. Florin Constantiniu, acad. Dinu C. Giurăscu, I.B. Lefter, Al. Mironov, scriitori, actori, artiști plastici, tineri debutanți etc.). O surpriză: „Caiete Silvane“ (Zalău), redactor-șef Cristian Contras, președintele filialei Asociației de Prietenie România-Israel, autor al unei cărți despre Holocaust. O altă surpriză (neplăcută): un autor, Paul Polidor, lansează la Ed. Asociației Culturale „Iulia Hașdeu“ versuri despre „Romică și poporul“ cu iz de xenofobie. În rest, totul a fost excelent. (B.M.M.)

„RAȘEL“ – cel mai bun roman al lui Edgar Reichmann

Edgar Reichmann a părăsit România încă din tinerețe. Dar legătura cu țara a păstrat-o prin cunoașterea și popularizarea literaturii române în paginile cotidianului „Le Monde“. Este, sporadic, prezent în presa românească de cultură. În 1992 l-a apărut, în traducerea din limba franceză a regretatei Adriana Fianu, la Editura Fundației Culturale Române, romanul „Întâlnire la Kronstadt“, pe care Jean-Pierre Picot îl considera „o capodoperă a realismului fantastic“, comparabilă cu scrierile lui Nerval, cu filmele lui Fellini, cu „Grădinile Finzi-Contini“, de Bassani. Din păcate, cartea a fost prea puțin comentată la noi.

Acum, un nou roman, „Rașel“, apare la „Euro Press Group“ (al Fundației Ideea Europeană), în traducerea lui Alexandru Sârbu. Este vorba de istoria unei familii de evrei originari din România și din Franța. Evident,

biograficul se suprapune peste ficțiune, războiul mondial (al doilea) își pune amprenta. Primul capitol aduce o adiere din țara natală, dar acțiunea se petrece în Africa, atmosfera este exotice, personajele provin din Rusia, Franța, România.

Romanul a fost publicat în 1987, la Ed. Belfond. Amplitudinea narațiunii cuprinde anii unor mari tragedii ale secolului XX. O multitudine de amănunte istorice, descrierile în culori

pastelate, dau o notă cinematografică prozei lui Reichmann. Dăm o notă de stil: „La umbra unei alte capele, pe falezele înalte de la Varengeville, în Normandia, urmăream altădată, când la picioarele mele, când în adâncul cerului, zborul pescărușilor: căraiau parcă altfel ca aici, în Africa“. Referirile istorice sunt legate de viața personajelor: pogromul legionar din 21-23 ianuarie 1941, regimul antonescian, dictatura comunistă, cuplul Ceaușescu paranoici, dar și realități sovietice. Totul pe fundal african, unde numai prezentul are cuvântul. Al treilea capitol, final, se intitulă: „Kadiș în cimitirul ciuamaților“. Un amănunt: la minian apare al zecelea martor, „rusul“ Grișin, pe care îl chema, de fapt, Gingold; era un evreu „sovietizat“. Evreii revin la matcă. Dar „Rașel“ nu este un roman pentru și despre evrei. El este un roman al timpului prezent, care aparține omenirii.

În ziua de 22 noiembrie 2007, la Târgul „Gaudeamus“ a fost lansat acest roman, demn de interesul publicului român. L-au elogiat Nicolae Balotă (în prezent profesor la Universitatea din Tours), Nicolae Breban, Aura Christi, editor la Fundația Ideea Europeană. „Rașel sunt eu“, spune în replică Edgar Reichmann. Personajul său visează un comunism utopic, caută. „Importantă este căutarea, așa cum alchimistii, căutând aurul, au descoperit chimia“, declară autorul.

BORIS MARIAN

„...Un nor / să-ți ștergi cu el lacrimile“

„Save us“ („Salvați-ne“) este titlul recentului volum de poezie semnat de Riri Sylvia Manor, israeliană originară din România, carte lansată la „Gaudeamus“, în ultima zi a Târgului, la standul prestigioasei edituri în care a apărut: „Paralela 45“. Certa vocație a introspecției până la infinitesimal, finețea gândirii, teribila sensibilitate în receptarea lumii – au fost doar câteva dintre coordonatele lirice puse în valoare de scriitorul Mircea Cărtărescu. Lansarea încheia o suită de manifestări de promovare a unei cărți, despre care criticul literar Mircea Martin scria în postfață: „Poezia lui Riri Sylvia Manor este un prilej de a se regăsi pe sine regăsindu-și, în același timp, și patria lingvistică. Poemele sale sunt contemplative și meditative, fidele unui modernism peren, în afara curentelor și tendințelor literare actuale [...]. Cele mai multe poeme sunt memororii, dar sentimentele sunt reînviolate, actualizate prin câte un gest revelator sau prin reflecție vrednică de atenție“.

Poezia, ca și muzica pot fi ucise prin prozodie. Se poate vorbi, în schimb, despre Riri Sylvia Manor, autoarea. Am cunoscut-o în 2000, când a primit, la Cluj, Premiul pentru poezie „Lucian Blaga“, pentru volumul de debut. Am reîntâlnit-o la Târgul Internațional de Carte de la Ierusalim, la începutul

lui 2007. I-am „citat“ gingașia suflătoare în priviri, i-am simțit generozitatea în gesturi. Am dorit s-o revăd în România, cu prilejul primei lansări a recentei cărți, la Muzeul Literaturii Române, dar o viroză m-a privat de această bucurie. Am regretat absența cu atât mai mult cu cât, la acea dată, volumul a fost prezentat de Ana Blandiana și Mircea Martin, ceea ce însemna un dublu recital ideatic. Ne-a fost, totuși, dat să ne revedem mental, prin intermediul relatărilor făcute de ieșencele Rodica Idelovici și Martha Eșanu, când a avut loc o întâlnire a poetei cu publicul ieșean, la Casa Pogor. Acolo, într-una dintre „Amiezele cărților“, la 24 noiembrie a.c., intrate acum în tradiție la Filiala Muzeului Literaturii din Iași, s-au derulat două lansări: prima – a romanului „Vocea manuscrisului“, de scriitorul bărlădean Iorgu Gălățeanu. A doua – a autoarei lui „Save us“.

A existat și un ceas al mărturisirilor. Riri Sylvia Manor a povestit despre copilăria ei, ilustrând-o cu poemul Casa ucisă; casa bunicii din București, demolată pe vremea lui Ceaușescu. Despre momentul în care a făcut Alia:1960. Apoi - despre procesul de recuperare a literaturii române în Diaspora, început după 1990. A revenit, de atunci, de

mai multe ori, în țara pe care sufletește n-a părăsit-o vreodată. A făcut-o nu numai din motive literare, dar și în calitate de renumit medic oftalmolog, ajutând mulți oameni din România să-și recapete vederea. Unele intervenții chirurgicale au fost efectuate în Israel. A facilitat specializarea în Israel a unor medici români. A adus în România personalități ale lumii medicale israeliene care să predea cursuri studenților din țară. Este mândră că și-a redobândit cetățenia și că face parte din Asociația Oftalmologilor Români.

Criticii literari Maria Cassian Spiridon și Valeriu Stancu au evidențiat prospețimea simțămintelor cu care poeta receptează faptul cotidian, despărțirile, trecerea timpului. Dar să lăsăm poezia să se recomande singură: „Întotdeauna există pe cer un nor / Să-ți ștergi cu el / Lacrimile / Întotdeauna există un verset din Biblie sau din Coran / Precum o manta / De acoperit cu el / Trupul unui soldat de 20 de ani“. Sau: „Să locuiești refugiat în cortul unei alte lumi / Între boccele azvârlite pe podea ale limbii natale / Să locuiești ca refugiat lingvistic în două limbi, să compui / Cu aceleași clape ale limbajului din creier / O melodie străină intuiției...“. Prin muzicalitate, îmbinare a clasicului cu modernul, muzicalizarea abstractului, poezia lui Riri Sylvia Manor poate fi considerată una dintre infinitele variațiuni ale unor „Dialoghi d'amore“ contemporane, adresate, deopotrivă, inimii și minții.

IULIA DELEANU

Poeme de Ana Blandiana – în traducere ebraică

Zilele acestea a văzut lumina tiparului - la Editura Keshav Leshira din Tel Aviv, editură specializată în poezie -

o culegere de poeme de Ana Blandiana, traduse de Shaul Carmel și Moshe Granot. Este pentru prima dată când un mănunchi de poeme ale unui poet român, reunite în volum, apare în traducere ebraică.

